

Sygn. akt V KO 82/16

POSTANOWIENIE

Dnia 30 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Ryński

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron

w dniu 30 listopada 2016 r.,

w sprawie **J.T.**

oskarżonego o przestępstwo z art. 286 § 3 kk w zw. z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 12 kk

wniosku Sądu Rejonowego W P.

z dnia 12 września 2016 r., sygn. akt VIII K .../15,

o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu,

na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:
wniosku nie uwzględnić

UZASADNIENIE

Rejonowy w P. wnioskiem z dnia 12 września 2016 r. zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy oskarżonego J.T. innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu wniosku Sąd Rejonowy wskazał, że oskarżonemu zarzucono popełnienie przestępstwa wspólnie i w porozumieniu z D. W., odnośnie którego Sąd wypowiedział się w wyroku w sprawie VIII K .../14. W związku z powyższym, zachodzi w ocenie Sądu konieczność oparcia się w większości na tożsamym materiale dowodowym ocenionym w sprawie VIII K/14, co z kolei mogłoby w odczuciu społecznym budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności. Ponadto, Sąd zwrócił uwagę, że poszczególni sędziowie orzekający w wydziałach III i VIII Karnym Sądu Rejonowego W P. złożyli wnioski o ich wyłączenie od rozpoznania przedmiotowej sprawy, albowiem wydawali wyroki w

sprawach, w których dokonali oceny materiału dowodowego, który w większości musieliby ocenić również w sprawie VIII K .../15, co mogłoby wywołać uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziów. Jednocześnie Sąd zwrócił także uwagę, że pomimo, iż wnioski sędziów skierowane do rozpoznania przez Wydział VII Cywilny tutejszego Sądu nie zostały uwzględnione, to w ocenie Sądu wnioskującego nadal istnieją realne przesłanki do ich wyłączenia. W uzasadnieniu podkreślono, że choć rozstrzygając w sprawie o sygnaturze akt VIII K .../15 Sąd musiałby co prawda ocenić również nowy materiał dowodowy, nie występujący w poprzedniej sprawie, a dotyczący jedynie sytuacji J.T., jednakże i tak zasadnicza większość materiału dowodowego, tj. zeznania świadków, opinia biegłego, znaczna część dowodów z dokumentów, pozostałaby taka sama jak w sprawie VIII K .../14.

Sąd Najwyższy, zważył co następuje:

Na wstępie zaznaczyć należy, że przekazanie sprawy innemu równorzędnemu sądowi w trybie art. 37 k.p.k. ma charakter wyjątkowy, zaś odstępianie od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy może nastąpić tylko w razie zaistnienia sytuacji jednoznacznie świadczącej o tym, że pozostawienie sprawy w gestii tego sądu sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości, stanowiącego przesłankę odstępstwa od ustawowych zasad właściwości sądu. Przekazanie sprawy w trybie art. 37 k.p.k. może zatem nastąpić tylko wtedy, gdy w sposób realny występują okoliczności, które mogą stwarzać uzasadnione przekonanie u obiektywnego, postronnego obserwatora określonego procesu o braku warunków do bezstronnego rozpoznania sprawy w danym sądzie i obiektywizmu orzekających w sprawie sędziów.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreślano, że zbyt szerokie stosowanie instytucji uregulowanej w art. 37 k.p.k. może spowodować skutki wręcz sprzeczne z *ratio legis* powołanego przepisu, osłabiając poczucie zaufania nie tylko do konkretnego sądu, lecz również do całego wymiaru sprawiedliwości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2000 r., II KO 156/00, Prok. i Pr. 2001, nr 1, poz. 9). Tylko więc w szczególnych wypadkach, gdy zagrożenie dla dobra wymiaru sprawiedliwości jest realne, a nie jedynie hipotetyczne, uznać można że istnieją istotne racje przemawiające za odstępniem

od konstytucyjnej (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP) zasady rozpoznania sprawy przez sąd właściwy.

Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego w P. okoliczność uzasadniającą przekazanie sprawy w trybie art. 37 nie może stanowić sam fakt, że Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie VIII Co .../16, analizując oświadczenia sędziów o ich wyłączenie od rozpoznania sprawy VIII K .../15 oparte o przepis art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 3 k.p.k., ich żądania nie uwzględnił, podczas gdy sędziowie objęci tym postanowieniem w dalszym ciągu podtrzymują swoje stanowisko powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2007 r., sygn. akt I KZP 9/07 (publ. OSNKW 2007/5/39).

Na wstępie warto podkreślić, że wskazana uchwała mimo, że zapoczątkowała zbieżną z nią linię orzecznictwa Sądu Najwyższego, wprost nie wiąże sądu rozpoznającego wnioski o wyłączenie sędziów oparte na instytucji *iudex suspectus*. Należy jednocześnie podkreślić, że zakres zgodności materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie konkretnego oskarżonego, oraz dowodów na podstawie, których ten sam sędzia orzekał w przedmiocie odpowiedzialności karnej innego sprawcy oraz sposób powiązania ich zarzutów (współsprawstwo, podżeganie, pomocnictwo) powinien być badany w każdej sprawie indywidualnie, podczas gdy oświadczenia sędziów wydane w trybie art. 42 § 3 k.p.k., generalizują te zagadnienia. Trzeba jednocześnie stwierdzić, że instytucja przewidziana w art. 37 k.p.k. nie może służyć do weryfikacji postanowień wydanych w przedmiocie wniosku wyłączenie sędziów.

Odnosząc te uwagi do realiów sprawy, należy stwierdzić, że sędziowie orzekający w wydziałach karnych Sądu Rejonowego w P. nie zostali wyłączeni od rozpoznania sprawy J.T., sygn. akt VIII K .../15. W związku z tym aktualnie nie ma przeszkód procesowych aby orzekali w tej sprawie. Warto również zauważyć, że we wskazanym Sądzie Rejonowym oprócz jego Prezesa orzeka łącznie 75 sędziów. Dlatego istnieje możliwość wyznaczenia do rozpoznania sprawy VIII K .../15 takiego sędziego, który nie orzekałby w innych tego rodzaju sprawach karnych. Takie postąpienie obecnie umożliwia art. 351 § 1 i 3 k.p.k. oraz przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 czerwca 2003 r. w sprawie

określenia szczegółowych zasad wyznaczania i losowania składu orzekającego (Dz.U.2003.107.1007).

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.

kc